

Butlletí del Centre Excursionista de Vich.—Números XLV, XLVI, XLVII—Recordant un Centenari: El bisbe Strauch y la Ciutat de Vic (cont.), per S. Cunill, Pbre.—El convent de Sta. Clara de Vich, per J. G. y C., Pbre.—Una carta interessant del bisbe Jaume Cassador, per S. Cunill, Pbre.—Nota d'arxiu.—Senyors de Besora. Rectificacions, per Ignasi Viñas, Pbre.—Un inventari de l'any 1217 de Sant Joan de les Abadesses, per Joseph Masden, Pbre.—La Mare de Déu en les Muralles de Vich, per J. G.—Notes d'arxiu.—Nota folklorica.

Junta Superior de Excavaciones y antigüedades.—Excavaciones en el monte «La Serrera» próximo a Alcoy (Alicante), por D. Camilo Visedo Moltó. 8 pgs. de text i vi làmines soltes.—Excavaciones en extramuros de Cádiz, por D. Francisco Cervera y Jimenez Alfaro. 18 pàgines de text i xv làmines soltes.—Excavaciones en Ibiza, por D. Carlos Roman. 32 pgs. de text i ix làmines soltes.—Vias romanas de Sevilla a Córdoba por Antequera—De Córdoba a Cástulo por Epora—De Córdoba a Cástulo por el Carpio—De Fuente de Higuera a Cartagena y de Cartagena a Cástulo, por D. Antonio Blázquez y Delgado Aguilera y D. Antonio Blázquez Jiménez. 17 pgs. de text i v làmines soltes.—Yacimientos paleolíticos del Valle de Manzanares (Madrid), Memoria de D. José Pérez de Banadas. 19 pgs. de text i vi làmines despleables.

Boletín de la Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona.—Enero de 1924, y *Memorias*:—El siglo de oro de la Marina velera de construcción catalana 1790-1870, por el Excmo. Sr. D. José Ricart y Giralt.—*Memorias Neerológicas*: de D. Ramón de Manjarrés y Bofarull, por D. Paulino Castells y Vidal; del Excmo. Sr. D. Rafael Puig y Valls, por Excmo. Sr. Marqués de Camps; del M.ltre. Rdo. Dr. Jaime Almera y Comas, pel Rdo. doctor D. Pedro Marcer y Oliver; del Ilmo. Sr. Dr. D. José Domenech y Estapá, pel Dr. Dr. Eduardo Fontseré y Riba.—Los Moluscos del género «Bythinella», en Cataluña, per D. Arturo Bofill y Poch.

Quaderns de Estudi.—Gener-Març 1924=Josep Barbé: L'educació musical en l'escola primària (acaba).—J. Massó Torrents: L'antiga Escola poètica de Barcelona (cont.).—A. Farinelli: Aspectes de l'obra de Boccaccio.—Reproduccions: Un parlament de Giovanni Gentile.—Bibliografia.—Fulletl: Assaig de Geografia humana de la muntanya.

Coleccionismo.—Mayo=La bibliofilia y la bibliografía, por Francisco Naval, Misionero del C. de M.—Oferta de obras que hace «Coleccionismo».—Cuatro grabados.—Abril-Junio=Cristo en talla, por Miguel Blay.—Un «Cristo» de Blay, por Pedro G. Camino.—Exploración arqueológica de la Cueva del Asno (Soria).—Lobda, Cypselo y los Bachiadas, por Juan Gimenez de Aguilar.—Historia y Filatelia por M. Piquero.

Archivo de Arte Valenciano.—Publicación de la Real Academia de Bellas Artes de San Carlos.—Año VIII.—1922.—Vol. fol. de 142 pgs. amb aquest sumari: Torre (Mudéjar) de las Campanas de Xérica, por J. M. P., 71 pgs. de text, (de la 53 al final, «Documentos») i 8 fotografies.—Contribución al estudio de ferreteria Valenciana en los siglos XIV y XV, por José Sanchis Sivera (pgs. 72 a 103, amb 2.ª fotografies).—Los sepulcros de Berwick en la Arciprestal de Liria, por Domingo Uriel (pgs. 104 a 111, amb 5 fotografies).—La Colección Sigilográfica del Archivo Catedral de Valencia (cont.), amb 50 gravats de segells i 2 làmines apart.—Crónica Académica.

Junta para ampliación de estudios e investigaciones científicas.—Memoria correspondiente a los años 1920 y 1921.—Madrid, 1922.—Libre en 4art. de 336 pgs.

Bibliografía general Española e hispano-americana.—Setiembre-Diciembre.

Excursions. Noticiari M. de la Sec. Aten. Enciclop. P. Barcelona.—Juny i Agost.

Barcelona-Atracción.—Marzo y Abril.

Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya.—Abril (12 làmines). Maig (16 làmines). Juny (12 làmines).

Avant, Butlletí del Centre Excursionista de Manresa.—Juny, Juliol i Agost.

La Zuda.—Mayo y Junio.

LLIBRES

La escultura en los países que formaron parte de la Corona de Aragón y especialmente en Cataluña desde el siglo V al XVI, por el Dr. F. Durán Cahañeras.—Barcelona, Inocente Porcar - Sans, 9, 1924.—Vol. en 4art. de 88 pgs.—Per tractar-se d'una obra que'ns interessa i esser original de un dels nostres distingits col·laboradors i per que vegi la seua importància, posem aquí el sumari que conté: Preliminares.—Fuentes.—El sujeto. El artista.—Los que costearon las obras.—Los materiales.—Lugar donde se trabajan las obras.—Procedimientos.—Lo que se quiso expresar en la escultura medieval i conográfica.—Donde se expresa la idea que movió al artista medieval.—Modo como expresaron la idea los escultores medievales de la Corona de Aragón. Caracteres escultóricos.

EFEMÈRIDES TARRAGONINES

199. TROBALLE ARQUEOLÒGUES.—En la segona quinzena de Juny, en les immediacions del poble de Constantí han aparegut diversitat de ceràmiques, fragments de variis utensilis i restes de antics edificis, sepultures tallades a la roca de cuberta de marbre amb inscripcions, i monedes de diferents emperadors, delatant l'existència d'important caseriu o nucli de població romana.

199. CONCERT MUSICAL.—Al 16 de Juny, al Teatre principal i organitzat per la nostra «Filarmonica» el *Trio de Barcelona* donà un concert sobre obres de: Brahms, Bretón, Couperin-Kreisler, Debussy, Granados, Jougen, Nardini, Perelló, Popper i Pugnani-Kreier.

200. OCTAU CONCERT DE LA FILARMONICA.—Al 27 de Juny aquesta entitat, donà l'octau concert musical encomanat a la *Orquesta Filarmonica de Concerts a Barcelona*, composta de 40 professors, sobre obres dels autors següents: Beethoven, Bolsoni, Borclier, Grieg, Granados, Liszt, Mendelssohn, Mozart, Wagner i Weber.

201. NOVA DEPENDENCIA A L'HOSPITAL.—Al 28 de Juny a l'Hospital de Sant Pau y Santa Tecla, s'inaugurà solemnement una nova sala o dependència construïda a costes del Ramón Albes, amb qual millora i les que s'hi veuen fent d'un quant temps ençà, nostre hospital es posa a l'altura que li pertoca i en condicions d'atendre a tota mena de necessitats, segons les aspiracions de la Junta de govern, a la que cal felicitar.

202. MALLORCA I TARRAGONA.—Al 10 de Juliol, el vapor *Tintoré* de la companyia Transmediterrànea, inaugurà el servei setmanal entre la nostra ciutat i Palma de Mallorca.

203. † DON ALFRED OPISSO VINYAS.—Al 1 de Juliol morí a Barcelona, als 77 anys de edat, l'il·lustre tarragoní i venerable escriptor D. Alfred Opisso Vinyas, personalitat de molt rellu en el camp de la ciència, de les lletres i del periodisme. Home de moltes qualitats fou estimat de dues generacions intervenint-hi amb les seves activitats, amb la fecunditat de su ploma incansable i amb la varietat dels seus coneixements. El seu bagatge bibliogràfic parla del estimat difunt amb més eloqüència que totes les ponderacions. El poc espai d'aquest lloc no'ns permet donar aquí més que una senzilla nota biogràfica i una síntesis de ses obres:

Nasqué a Tarragona al 24 de Setembre de 1847. Estudià la Medicina, llicenciant-se a Barcelona, al 1869. Per oposició obtingué plassa al Cos de Sanitat de l'Armada en 1870. Al cap de dos anys, 1872, s'establí a Tarragona essent director de Sanitat Marítima i Metge forense del penal. Fou regidor de nostra ciutat i un dels que des del 1879 propulsà aquí el moviment literari en l'«Ateneo Tarraconense», celebrant concursos cervantistes. Traslladat a Barcelona al 1882, s'entregà al conrea de les lletres.

Colaborà en diferents publicacions, entre altres, en les revistes: *La América*, *La revista contemporánea*, de Madrid; *La Ilustración* de Tasso, i dirigí des del 1882 al 1900 *La Ilustración Ibérica*, on publicà molts treballs amb el pseudonim de *Carlos de Mendoza*.

Escrigué les obres següents: *Historia de Europa*, 2 tom. (1870); *Viajes por Europa*, 5 tom. (1886); el tercer volum de la *Historia Universal*, amb col·laboració de F. Schwarts i T. Baró; la *Historia de España*, en 25 tom. i *La Revolución francesa*.

Publicà també: *Estudios de Estética*, *El Arte de pensar* i el poema *El alma del mundo*. Donà traduccions de poesies de Heine, i fou el qui primer traduí al castellà *Fabiola* i *Los últimos días de Pompeya*.

Entre la multitud de ses novel·les, les que han alcançat més èxit son: *El capitán Petroff* i *Las aves de rapiña*.

La seva col·laboració en distintes publicacions i revistes és enorme i son nombrosos els estudis i col·leccions d'articles escrits sobre medicina i sanitat i altres rams de la ciència i de les lletres omesa i tot la seva producció en el diari *La Vanguardia*, del que fou redactor des del 1889 i després director.

Era corresponent de la R. Academia de l'Historia de Madrid i acadèmic de número de les Bones Lletres de Barcelona i corresponent de la nostra R. S. Arqueològica des del 1900.

Fresca està en la memòria de tots la Conferència del senyor Opisso en la nostra Entitat sobre *Historiadores Tarraconenses*, donada al 17 de Juny de 1923. De la seva visita a Tarragona, que li produí grans alegries i li feu revivre amistats velles, en parlava nostre amic amb ensimismaments d'infant. Ja no l'hem tornat a veure, però queden d'Ell aquí entre nosaltres records perdurables.

Descansi en la pau del Senyor nostre amic, i rebí la seva família el pèsam de nostre condol! R. I. P.

204. EL DR. GOMÀ A AMSTERDAM.—Per esser un fet remarcable, del que la premsa estrangera ha parlat amb tant d'elogi, consignem aquí com efemèrida tarragonina, el gran triomf obtingut per l'il·lustre capítular Ardiaca de la nostra Seu, Dr. D. Isidre Gomà, en el XXVIIè Congrés Eucarístic, celebrat des del 22 al 27 de Juliol a la bella ciutat holandesa de Amsterdam, an el

comès de la seva ponència sobre una tesi d'alta doctrina teològica, defensa brillantment amb tots els prestígis de magne orador, escriptor i teòleg, davant les primeres figures del catolicisme internacional allí reunides en magna assemblea i havent posat a gran altura el nom de Espanya i de Tarragona.

Al felicitar per tant brillant èxit al il·lustre Dr. Gomà, fem extensiva la felicitació al nostre Capítol Catedralici per l'honra que reb de tant eminent capítular, glòria de la nostra igtèsia, i aquí amb tota justícia felicità també el nostre Ajuntament en nom de Tarragona. ¡Ad multos annos!

205. † EN FRANCESC CARBÓ OLIVÉ.—Novament adolorida la nostra *R. S. Arqueològica*, es veu obligada a passar a la llista dels seus cars difunts, el nom d'un de sos fervents amics i entusiasta Consoci. En Francisc Carbó Olivé, mort als seus 56 anys, després de prolongada i penosa malaltia i sacramentat, a les sis del matí del 12 del present Agost.

Temuda i tot la seva mort ha estat vastament sentida per esser vasta la coneixença que'l modest tarragoní assolí en el camp de les arts i de les lletres, com a dibuixant, com a pintor i com a crític. De la seua perícia de dibuixant algunes belles mostres en queden en les planes de les nostres publicacions il·lustrades. Com a pintor se'l conegué aquí i fora d'aquí per haver concorregut a vèries exposicions, logrant alguns premis i tenint les seves teles, d'assumptes sempre de la nostra localitat i rodalies, amb llurs reconades i tipus i llum i color, encar que d'un cert enduriment, i delectant la filiació a l'escola dels impresionistes del color del seu temps. Però, non el temperament artístic d'En Carbó es revelà més ferm i cabal, fou en la crítica. Les nostres col·leccions periòdiques guarden d'Ell treballs de crítica d'art ben remarcables que, amb el sobrenom de *Quiquet*, recordaran sempre més la finor, tino, bon gust i noble mestria amb que s'hi destingí d'ençà que li foren coneguts en *Lo Camp de Tarragona*, on feu l'aparició. Encar que dedicat al comerç, les seves preferències artístiques el dugueren, en diferents èpoques, a dirigir les escoles de dibuix dels dos Ateneus de la ciutat i últimament del de la nostra Casa de Maternitat, i entre altres afers assenyalats de les obres d'En Carbó, cal citar en son elogi la encertada reforma, habillament i ornat de la nostra Diputació que éll dirigí personalment, cridat pel president que se l'emprengué, i qual obra és demostració palesa del seu bon gust.

Home culte i de sà tarragonisme, imposat de l'història i arqueologia nostrades, vetllà sempre pel nostre patrimoni artístic, pel bon nom del qual mai escassejà son adutori, ni's negà mai a cooperar en qualsevol manifestació artística que tendís a aixecar el bon nom de Tarragona o al seu moral engrandiment.

Col·laborador artístic del nostre BULLETI, a Ell es deu la sobria i característica capsalera actual i l'anterior, havent estat inscrit a la nostra entitat com a *Soci actiu* des del Gener de 1901, a la qual portà sempre gran devoció i amor.

Deu tinga a la seva santa glòria l'ànima del amic artista i Consoci i rebí la seva família el nostre més sentit pèsam. R. I. P.

Aquest número ha passat per la censura militar

TORRES & VIRGILL.—IMPRESSORS: S. FRANCESC, 14

Obres publicades per la "Reial Societat Arqueològica Tarraconense"
que's troben de venta en la seua Administració.

(Ports i certificat a càrrec del comprador)

- Memoria sobre los auxilios que presta la Arqueología a la historia, por D. Tomás Aguiló. Tarragona 1849. En 4.º 1 pta.
- Murallas de Tarragona. Documentos dirigidos a evitar la enagenación y destrucción de aquellos monumentos. Tarragona 1871. En 4.º mayor con un plano plegado. . . 1'50 ptas.
- Ensayo crítico sobre la ordenada aparición de los distintos géneros poéticos y literarios en general, por D. Isidoro Fries Fontanilles Tarragona 1876. En 4.º 2 ptas.
- Memoria sobre la Música antigua, por don José I. Gual. Tarragona 1876. En 4.º . . . 1 pta.
- Disertación sobre el verdadero autor del libro de Imitatione Cristi, por D. Enrique Franquet y Cortada, Pbre. Tarragona 1881. En 4.º 1 pta.
- Memoria histórica sobre los relojes antiguos y en particular del de la Catedral de Tarragona, por D. Juan Bautista Pedrals y Arqués. Tarragona 1882. En 4.º 1 pta.
- Tarragona bajo el poder de los Arabes y su reconquista por D. Berenguer Ramón, segundo Conde de Barcelona en 1089, por D. Buenaventura Hernández Sanahuja. Tarragona 1882. En 4.º (Queden poquíssims exemplars). 2 ptas.
- Estudios sobre el origen, épocas y vicisitudes de las monedas autónomas de Cose de carácter Ibérico, por D. Buenaventura Hernández Sanahuja. Tarragona 1884. En 4.º (Queden pocs exemplars) 3 ptas.
- Opúsculos históricos, arqueológicos y monumentales, por D. Buenaventura Hernández Sanahuja. Tarragona 1884. En 4.º mr. 3 ptas.
- Arqueología prehistórica. La Estación troglodita de Susterris (Conca de Tremp) por el Dr. D. Antonio Mir Casares. Tarragona 1885. En 4.º con una lámina. 2 ptas.
- Antigüedades de Tarragona, por D. Buenaventura Hernández Sanahuja. Tarragona 1887. En 4.º mayor. 1'50 ptas.
- Memoria histórica sobre la guerra de Germanías en Valencia, por D. Santiago Ladrón de Cegama y Cortat. Tarragona 1887. En 4.º 1 pta.
- Roger de Lauria, por D. Buenaventura Hernández Sanahuja. Tarragona 1890. En 4.º mayor. 2 ptas.
- Reseña histórica de la Comuna del Camp de Tarragona, por D. Emilio Morera y Llaurodó. Tarragona 1902. En 4.º mayor. 3 ptas.
- La Inmaculada Concepción. Culto que se le ha dedicado en Tarragona y su provincia eclesiástica por D. Emilio Morera. Tarragona 1904. En 4.º mayor. 2 ptas.
- El canonge Foguet i González de Posoda, arqueolechs de Tarragona. Biografía, per D. Joan Ruiz y Porta. Tarragona 1905. En 4.º major amb dos retrats. 3 ptas.
- Alegret (Adolfo), Bocetos histórico-críticos: Las calles de Tarragona. Id. 1922. . . . 1 pta.
- Montoliu (Manuel de), «La cançó de gesta de Jaume I». Nova teoria sobre la Crònica del Conqueridor. Tarragona 1922. 2 ptas.
- Llibre de Notes de Lluís Bonifàs i Massó, escultor de Valls, comentat i publicat per Cèssar Martinell. Valls 1907. En 4.ª amb quatre làmines. 4 ptas.